

Ekelmans:

“Ik zie aaltjes als een goed middel tegen trips. De resultaten van deze proef op mijn bedrijf waren overduidelijk. Aaltjes werken tegen trips, met name in ons nieuwe systeem met Orius.”

Aaltjes houden trips meetbaar in toom

In de kantine van chrysantenkwekerij Sensation in Tuil, gaat het deze ochtend over de werking van nematoden in de strijd tegen trips. Aanleiding is de proef die dit voorjaar op het bedrijf is gedaan om de effectiviteit van Nemasys-aaltjes aan te tonen op een praktijklocatie. De tripspopulatie daalde aanzienlijk. Het zonneklare bewijs dat aaltjes een rol spelen in het in bedwang houden van de tripsdruk.

Tekst: Suzan Crooijmans, Fotografie: Mark Verwey, Glenn Mostert

Aan tafel zitten chrysantenteler Albert Ekelmans, op wiens bedrijf de proef is opgezet, Mark Selman, onderzoeker van BASF, Piet van Boven, adviseur bioinsecticiden van BASF en Conrad van Doorn, gewasbeschermingsspecialist bij tuinbouwtoeleverancier Royal Brinkman. Ze zijn bij elkaar gekomen om de proef die in april en mei is gedaan, te evalueren. Daarin zijn aaltjes direct bij de start van de teelt toegepast en vervolgens is de toepassing wekelijks herhaald.

Groot verschil

Trips is grillig en een hardnekkig probleem in de chrysantenteelt. Het insect komt massaal voor, richt veel schade aan en is lastig te bestrijden. Ook omdat chemische middelen nog maar beperkt voor handen zijn en de gevoeligheid voor resistentie de inzet ervan bemoeilijkt. Albert Ekelmans heeft samen met zijn broer 4,6 hectare chrysanten. De ondernemers zetten al jaren roofmijten uit om trips te bedwingen. In de gewasbescherming wordt zoveel mogelijk gewerkt met biologie. In

noodgevallen wordt chemie ingezet, zoals dit voorjaar omdat er vanuit het bedrijf ernaast veel invlieg was van mineervlieg. In deze periode is de proef met de aaltjes uitgevoerd. Het basisschema bestaat uit een mix van middelen en hulpstoffen: NeemAzal, Conserve, Hasten, Sumicidin, Decis, suikerlokstof en Vertimec.

Toen Mark Selman de proef met Ekelmans doorsprak, stelde hij voor in één van de twee proefvakken, de Vertimec-bespuiting te vervangen voor Nemasys F-aaltjes. Aangezien deze middelen lastig te combineren zijn. En deze twee vakken met elkaar te vergelijken met het doel het effect van Nemasys F meetbaar te maken in de praktijk. Ekelmans is altijd wel in voor een experiment op zijn bedrijf. “Zo kun je helpen om verder te komen in nieuwe ontwikkelingen. Het extra werk die het met zich meebrengt, de aparte bespuiting van het proefvak in de avonden, heb ik er graag voor over.” De proef is opgezet en gemonitord door Mark Selman. De beginsituatie van de tripsdruk werd bepaald

12

aan de hand van spoelmonsters van de stektopjes. Er werden maar weinig tripsen aangetroffen terwijl wel schade aan het gewas zichtbaar was. Daarom is later in de proef overgegaan op vangkaarten om de tripspopulatie vast te stellen. Het verschil tussen het Nemasys F-vak en het Vertimec-vak was twee weken na de start al goed meetbaar. Het aantal tripsen was gehalveerd. Een week later was het nog duidelijker; de tripstellingen waren in het vak met Nemasys F-aaltjes meer dan de helft lager dan in het Vertimec vak. Nemasys F gaf een sterke verlaging van de tripsdruk. Dit was duidelijk meetbaar met de tellingen. “Bovendien gaan aaltjes goed samen met biologische bestrijders, in tegenstelling tot Vertimec die ook natuurlijke vijanden doodt. “Een absolute plus van Nemasys F”, reageert Ekelmans.

Montdorensis, Orius en aaltjes

Albert Ekelmans ziet voor aaltjes een duidelijke rol in de tripsbestrijding. Hij geeft aan dat hij door de proef positiever is gaan denken over de inzet van aaltjes. De proefresultaten hebben er zelfs toe geleid dat hij in zijn nieuwe strategie met als basis de roofmijt Montdorensis en de roofwants Orius laevigatus gebruik is gaan maken van aaltjes. De roofwants lijkt een goede toevoeging aan de strategie met roofmijten. Afgelopen zomer al zette Ekelmans de roofwants uit in combinatie met aaltjes. Zijn bevindingen zijn positief. De telers zien ook mogelijkheden om aaltjes als biologisch product gedurende de eerste twee, drie weken van de teelt in te zetten, nog vóórdat de roofmijten en roofwantsen worden ingebracht. “Als op deze manier met een lagere tripsaantasting kan worden

gestart, dan is wellicht geen voorbespuiting nodig die de roofwantsen negatief beïnvloedt”, aldus Ekelmans. Hij merkt op dat als je aaltjes gaat inzetten je er wel voor moet zorgen dat ze onder de juiste omstandigheden worden toegepast.

Aaltjes leven van nature in de bodem, daar verplaatsen zij zich door bodemvocht. In een bladtoepassing zijn ze beweeglijk zolang het blad vochtig is. Twee uur bladnat is voldoende voor aaltjes om hun werking te kunnen doen. En dat is met uitzondering van de hele hete zomermaanden altijd wel het geval, zegt Piet van Boven. Als de lampen tenminste uit zijn. Albert Ekelmans geeft bij hoge temperaturen in de kas na de aaltjestoepassing nog één tot drie keer een broesje van 0,1 mm. Hij wil de omstandigheden voor de

aaltjes zo optimaal mogelijk maken, zodat ze hun bestrijdende werk goed kunnen doen.

Onderbouwing

Voor Mark Selman bieden de resultaten opnieuw bevestiging van de werking van de aaltjes op trips. “Het is goed gelukt om de resultaten uit onze voorgaande kooiproeven nu ook meetbaar in de praktijk te laten zien. Deze proef heeft aangetoond dat een toepassing van aaltjes de tripspopulatie behoorlijk meer heeft onderdrukt dan een bespuiting met Vertimec.” Ook Conrad van Doorn is blij met de uitkomsten. “Brinkman is al lang op zoek naar een selectief biologisch middel tegen trips als alternatief voor chemie. Door dit onderzoek hebben we naar onze klanten toe cijfermatige verdere onderbouwing wat aaltjes doen en

hoe en wanneer ze het beste kunnen worden toegepast, als aanvulling op de biologie. We zien het als onderdeel van een totaal biologisch systeem, waarin Montdorensis, Orius en aaltjes samenwerken om trip onder controle te houden.” Ook Ekelmans noemt aaltjes een sterk middel in de strijd tegen trips. Volgens BASF en Brinkman zijn de resultaten belangrijk voor het verder optimaliseren van de gewasbeschermingsschema's. Voor hen is het klip en klaar dat nematoden ook in deze praktijksituatie hebben laten zien dat ze de tripsdruk flink kunnen verlagen. De goede resultaten aan de hand van het onderzoeksverslag, zijn het overtuigende bewijs. Conrad van Doorn is blij dat hij nu concrete cijfers heeft, waarmee hij ‘de boer’ op kan omdat die, naar hij hoopt, telers verder zal overtuigen van het positieve effect van aaltjes. ■

13